

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDIZSÁR

VÉRFOLOTOK

Énekszó a fürgetegben

1914—1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvárusnál

AKIK SZERETIK
GYERMEKEIKET,
FIZSENEK ELŐ

SEBŐK ZSIGMOND
és BENEDEK ELEK

JÓ PAJTÁS

képes gyermeklapjára.

A JÓ PAJTÁS érdekes, mert elbeszéléseit, régényeit, meséit, verseit a legjobb magyar írók írják a gyermekek számára.

A JÓ PAJTÁS tartalma gazdag, mert minden számban megvan minden, amit a gyermek olvasni szeret.

A JÓ PAJTÁS szép, mert képeit jeles magyar művészek rajzolták.

A JÓ PAJTÁS minden héten megjelenik, mindig új, egyre kedvezőbb tartalommal.

A JÓ PAJTÁS minden karácsonyra gazdag tartalmú és díszes kiállítású almanachal lepi meg olvasóit.

A JÓ PAJTÁS rejtvényeinek megfejtői értékes könyvjutalmakat nyerhetnek a soroláson.

A JÓ PAJTÁS olcsó, mert előfizetési ára negyedévre csak 2 korona 50 fillér.

Előfizetéseket elfogad minden könyvkereskedésnél.

Mutatószámot ingyen küld mindenkinnek, aki kér:

a JÓ PAJTÁS kiadóhivatala
Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ÚJ KÖNYV!

Magyar katonatisztek hőstetteit örökíti meg

A MI HŐSEINK

Tisztjeink hőstettei a világháborúban

WOINOVICH EMIL
cs. és kir. gyalogsági tábornok
vezetése alatt szerkesztette

Közreműködtek:
REICH ÁRPÁD
m. kir. honvédtuszárnagy-alezredes
BENEDEK ELEK és
BENEDEK MARCELL

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

Állandó melléklete:

„A vadászeb“

című egyedüli magyar nyelvű eb-
tenyésztési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 12 K, félévre 6 K, negyedévre 3 K.

Tessék mutatószámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

a szíve
AAGE MADELUNG
egyik legjobb elbeszélő-
léseinek. Megjelent a
Magyar Könyvtárban.

Ára 60 fillér.
Mindenütt kapható!

A Magyar Könyvtár

kaszetta kiadása.

Ambrus, Heltai, Kaffka, Kóbor, Krúdy, Lakatos,
Molnár, Sebők, Szini, Szöllösi

64 elbeszélést tartalmazza 10 kötetben,

külön-külön kötésben, színes borítékkal.

A tíz kötet egy kaszettában ára 6 K.

MAGYAR KÖNYVTÁR A FRONTRA!

Tíz füzet, tartalmaz 64 kitűnő elbeszélést.

Ára tábori csomagolással együtt 3 K.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

MAGYAR KÖNYVTÁR

Az 1870—71-diki

NÉMET-
FRANCZIA
HÁBORÚ

töltes leírása
Dr. MIKES LAJOS-tól.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkeres-
kedése (Wodianer F. és
Fiai) r.-t.-nál Budapest,
VI., Andrássy-út 21. és
minden könyvkereskedésnél.

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI!

23. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JUNIUS 4.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 8 korona.

A „Világkrónika“-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is esatolandó.

BOROEVICS VEZÉREZREDES BESZÉDET INTÉZ A KATONÁIHOZ.
AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

MEGJELENT

Budapesti

Czím- és Lakásjegyzék

XXVII. ÉVFOLYAM. 1916. XXVII. ÉVFOLYAM.

Ára vászonkötésben 32 korona.

Kiadja a Franklin-Társulat.

Kapható minden könyvkereskedésben.

SZENT BORBÁLA KÉPE.

REGÉNY. — IRTHA HAVAS ALISZ.

(Folytatás).

Az oroszok felállnak s Editék asztalához lépnek. Együtt indulnak sétálni. A fehérvirágos, illatos úton a falombok között, mint sárgás-rózsaszín, izzó virágok ragyognak a villamos körték. A főúton sugárszép olasz nők libegtetik finom ruhájukat, egy-két fekete szemű, csinos férfi jár velük. Arisztokraták a futórózsás villakból, a színpadias terraszok sötétsárga függőnyei mögül. Nehányan betérnek a Hotel des Bainsbe gelatíra. A kis zenekar Puccini játsza.

— Nézzé, nézzé! — szól az orosz, tartózkodó figyelemmel érintve Edit karját. Edit körülnézett. Az előkelő közönség közé keveredve ott a helység népe. A szálló vasrácsát tartó kövön két munkaruhás nő ülték és hallgatták a hátuk mögül fejükre omló muzsikát, derült elméjükkel. Szemben a fáknak támasztva ségüket bicikliző, bicikliző érkeztek a munkások, csupa ingujjas ember; a kerítésnél állva, vagy a földre kuporodva, nyitott szemmel s nyitva felegették szájuk szívták, szívták mohón a muzsikát hang nélkül, mozdulatlanul.

— Azt nézze! — szól az orosz s egy bicikliző jött munkásra mutatott. Könnyen futott a két kerék a sima úton, látszott, siet a gazdája. De egyszerű, a mint a zene búvárába ért, abban a pillanatban megtorpant. Egyszer lendült a lampion, himbálózott még kicsit, aztán az is megállt. Az ember lába a keréken maradt, mintha rögtön tovább indulna, de úgy maradt mereven, míg bevészódott a zene.

Edit megint odapillantott a kerítés felé. A munkások mellett, de tőlük elkülönülve, egyik fához dülve állt a kis római, a bátor evezős. Csüggedten támaszkodott, nézett a sétáló úrinépség felé, barna szemében és fiatal arcán hihetetlen szomorúság. Ott volt a nép s az urak között, nem tartozva egyikhez sem, magánosan. Edit szemrehányónak érezte a fiú ráeső tekintetét. Az első este, mikor a házban még vigan voltak, táncolt azzal a fiúval és érdemes volt, oly finom nyugalommal, oly biztos, egyszerű szépséggel senki sem táncolt ismerősei közül, pompásan vezetett. Olyan, mint egy kis gróf — mondta mindenki, pedig éipari munkás, feleli kedvetlenül, ha valaki a foglalkozását kérdi. Ej, hát lenne büszke arra, a mi, önmagára, gondolta Edit, mert nem akart most azzal törődni, hányan vannak ebben a derűs világban is, a kik nem találják helyüket az életben... A táncot éppen nem kívánta mostanában.

— Maga nem szavartató ember, — mondta az orosznak.

— Miért?

— Azt ígérte, hogy zongorázni fog.

— Bocssáson meg, nem lehetett még, de ma kissé később, ha kívánja.

— Ugyan, hisz most mindjárt aludni megy, borzasztó szolid.

A szóke asszony feléjük fordult, ránézett a secrétaire-jére. — A jó gyermekek most aludni mennek, — szól mosolyogva.

— Ha megengedik, Vanját elviszem a szobájába, aztán, hisz ő nem fél, visszajövök.

— Miért? — kérdezte meglepődve az asszony.

— Megígértem, hogy zongorázni fogok.

A nő nem felelt, hamarosan visszavonult.

A zenekar eltűnt már, a közönség eloszlott. Bementek a nagy szállóba, az orosz ismerte az utat, vezetett. Edit őt figyelte, a mint utána mentek. A szélesvállú, karesú fiú különös ringással járt, nem nőies, hanem valami más, fiatalos, idegenszerű ringással. Nagyon messzinek érezte Edit önmagától ezt a szentet, ki vad fanatizmussal tértgett, katolikussá akarta tenni őt s az egész világot, ezt a középkorias embert, kinek fekete szeme ég' és' a' keze forró, kemény fogású.

Most, hogy zongorázni kezdett, valami gyermekes vonás szökött az arcára. A mint Edit nézte, melegséget érzett ez iránt a jóformán idegen iránt, ki eddig csak érdekelt.

Grieg... szépen játszott. Edit felállt, egész közel ment, a zongora párkányára könyökölt. A játék egy percze megakadt, aztán, mintha forró szél csapott volna át a billentyűk fölött, mintha a számom fujt volna fölöttük. Chopin jött, aztán Beethoven. Szépen játszott, csak egy hajszál választotta el attól, hogy művész legyen... Csajkovszki...

— A legújabb oroszoktól, kiket talán még nem ismerünk, hallhatunk valamit? — kérdezte Edit.

A férfi hirtelen rávetette tűző tekintetét, aztán megint lenézett a billentyűkre, kicsit várt, aztán különös, beszédes hangok indultak meg lépésben... A harang szól a kolostorban, visszhangot verve egy fiatal szerzetes nyugtalan, kapkodó, zavaros álmu, szépségeket, nagyszerűséget áhít lelkeben. A harang csengett, a szíve vert lázasan, majd el-elakadva, összefolyva, majd ellentétben különülve a harang ritmusától... Így értette Edit és érezte a rózsaszínű fényt, mely a fák közé bujt villamos körtékkel árad az útra, érezte magában azt a sárgás-rózsaszín fényt, a mint lelkebe világít s meglátta magában, hogy szereti ezt a furcsa idegent, mindig, mindig szerette, mióta él. Úgy érezte, hogy most rendben van az élet, minden elsimult, elkészült.

— Edit!...

A leány összerendezte. Hamarjában nem tudta, az anyja szolt-e meglepetten, vagy a zene utolsó hangja rezgettette így meg? Az anyja volt. Az Edit szeméből kicsapó fény lepte meg. — Jó lesz hazamennünk, — szól nyugodtában.

— Edit! — mondta lehelethalkan a férfi, a leány hallotta s ez a lehelethalk hang átsuhant egész valóján.

— Ez a maga zeneje volt, — mondta az úton, — maga szerzte.

— Megismerte? — kérdezte ragyogó örömmel.

— Meg... a zenéjét is, magát is.

— Még nem, még nem tudja rólam mindazt, a mit tudnia kell. De holnap, ha akarja, elmondom, Edit.

Kedvesen, bár idegenszerűen ejtette ki a leánynevet s Editet megint azzal az átsuhanó melegséggel érintette neve kimondása. Nedves szempilláiról hosszú, szivárványos fényhidak vezettek a feketén csillogó férfiszemébe.

Mintán elváltak, Edit mosolyogva simogatta az ujját, mert, a mint kezét fogtak, mélyen belenyomódott a gyűrűje.

— Anyja odapillantott.

— Előbb is akkor lesz szerzetes, mikor belőled apáca.

III.

Másnap reggel a strandhokon ültek a lilaszínű zöld tengerrel szemben, kissé szeles időben. Vilnovszkij beszélt Editnek.

— Ragyogó gyermekkorom volt, az ideális, a boldog. Szeretet, kényelem, jól nevelt pájtások, játékszer, minden, minden. És ki tudja, talán más ember volnék, ha küzdelmek közt cseperedem föl. Már akkor fészkelődött bennem valami nagy nyugtalanság. Fantasztikus játékokat eszeltem ki. Napokig imádtam, aztán meguntam s újról álmodtam. Később azt se tudtam, mit csináljak inkább: rajzoljak, olvassak, zenéljek, vagy agyagot gyurjak, sakkozzam valakivel, vagy tájakat fényképezek? Ellentéte voltam az unatkozónak, a kik nem tudják, mihez fogjanak. Hígyje el, ez sem jó. Ha zenéhez fogtam, hamarosan fölugrottam, ej, inkább festek, aztán: valamelyik nyelvet foglalkozom, több nyelvet tanultam egyszerre.

— Ha ilyen türelmetlen volt, hogy sajátított el mégis annyit?

— Magam sem tudom, úgy ragadt reám. A francia anyám nyelve, ép úgy tudom s szeretem, mint az orosz. Némestre, angolra korán tanítottak, a többi magam szerettem meg. Úgy éreztem egyidőben, az egész világ beszédét

értenem kell. És talán igazam volt. — Azt mondogatták, hogy szobrászethatóságom válik ki többi hajlamom közül. Tanultam. Tizenhat éves koromban kiállítottam s mikor a legnagyobb díszet kaptam akkoriban már nem volt türelmem s kedvem hozzá. Atyám azt határozta, legyen diplomata. Megkezdtem a tanulmányokat. Egy év múlva vigan forogtam a legjobb társaságokban, ez iskolázásomhoz tartozott. Jókedvű, magában bizó gyermeknek ismertek, a világot úgy láttam, hogy körülöttem forog. Ateista voltam akkor, mint barátaim, ez a legkényelmesebb álláspontra lurkóknak, kik okosak akarnak lenni. Sok barátom akadt. Teljes tüsszel, mea culpa, megszerettem egy gyönyörű, kaczer fiatal leányt. Nagyműveltségű, mint az előkelő orosz nő valamennyi. Ő is szeretett engem, úgy mondta, s bár nagyon fiatal voltam, már arról úgy szó, hogy eljegyzem. De még mindig kaczerkodott másokkal is, talán szokásból. Örültem feltékeny voltam, megutáltam a fényt, művelt, de azért léha és színjátszó társaságok, melynek körében ennyi kint szenvedtem. Neki választania kellett és... ő... nem engem választott. Nem volt hajlandó a zajos társasággal szakítani...

Hallgattak. A tengeren fehér habok keringtek, forrtak, sestetegtek, de megtörték.

— Restelem, de már benne vagyok a vallomásban, moriummal megmérgeztem magam. Láthatja, milyen fiatal voltam. Felkötötök. A fegyvertől irtóztam, vérezve, megtépve, meglőve, mint valami vad, ez nem emberi halál... Borzadtam s jártam a világban s akkor egy könnyre bukkantam, francia római katolikus munkára. Szép volt, mint ez az olasz ég, simogatón gyógyító, mint a tengervíz. Mikor bejelentettem szüleimnek, hogy elhagyom a görög-keleti vallást, elszonyodtak, azt kívánták, hogy legalább várjak ezzel s utazni küldtek. Perzsiába mentem; nyelvtudtam már. Barátainnak megtiltottam, hogy a leányról írjanak nekem, a ki nem akart egészen csak az anyám lenni. Egyszer-mást tanultam, bár sokszor magamba merültem, megfelelkezve mindenről, a mi körülött. Versekre figyeltem nagyon, tegnap elmondtam néhányat, úgy-e szépek így is, csupán a fölnek?

— Jól esett a ritmusuk, meleg és mélyen-zengő a hangzásuk.

— Hónapokig mintha álomban jártam volna, aztán nagybeteg lettem. — Sirásban temesnek, könnyörögtem lázban ápolóimnak. S úgy volt, hogy jó lesz minden, mert megszűnik minden. De — gyógyulni kezdtem. Halk apáczák sürgölődtek körülöttem, megcsöndesült röptű, fehér lepkek. Olyan tiszták, olyan áldozók, mosolygósan komolyak. Mi ad erőt az embernek, hogy ilyen lehessen? — tűnődtem, meg is kérdeztem. A hit... a katolicizmus... meggyőztek, meggyőzött különösen egy kristályos eszű a fehér leányok közül. Hazatértem mint római katolikus. Szüleim megfenyegettek, hogy kitagadnak, de — nekem az én atyámnak dolgaival kell foglalkoznom. Ha tudná, milyen érzés ez!...

Szeme égett, hangja emelkedett.

— Szép a rajongás, — mondta Edit halkan, de maga bele akar temetkezni a vallásba, pedig az nem temető, nem sír, nem koporsó, az virágos kert, mező, melynek virágait szét kell hinteni, osztogatni, hogy mindenkinek jusson belőle, bármily felekezeti, még a vallástalannak is.

— Igen, minden tévelygőnek adni kell belőle, — felelt a másik, melegen nézve Editre, — mind oda kell vezetni abba a kertbe.

— Pap akar lenni, úgy-e?

— Az. Szerzetes. Bár... — habozón mondta — édes anyja nagyon okosan fejtegette, nem szabad annak lennem, sok csalódás várna ott... nem tudom... lehet... — nem akarok többé csalódnai! — Hangja' olyan heves volt hogy Edit riadtan pillantott reá.

— Azért nevelősködöm és titkároskodom jó barátom nővérénél, mert szüleimtől nem várhatok semmit, magamnak kell pénzt gyűjtenem, hogy Párizsba mehessenek, két évi filozófia, három évi teológia s aztán egészen az Úr szolgálja leszek. Akkor mérges, feketeangú átkokkal sújt engem a czári egyház s az anyám hallgatja, szegény. De mondja, szebb volna hazug, háromszorosan hazug diplomatának lennem? Annak szántak... Ignatiev-utódnak...

Edit hallgatott. Az égről minden felhő eltűnt, a hullámok mind elsimultak, megbékült, csodakészségen ragyogott a tenger s fejedelmien vonultak rajta, napban izzó, sárga vitorlák.

Izzón, türelmetlen hangon sürgette a férfi: — Szebb lett volna?

— Nem, az nem lett volna szebb, — felelt lassan Edit s merőn nézte a tengert, megint bántotta a nagyon közel szemhatár, mely elvágta tőlük, elzárta előtől a nagy messzeséget.

Milyen lelkiismeretlen vagyok, hogy ennyi ideig untattam önmagam!

— Nem untatott, mert érdekes és őszinte volt.

— Őszinte akarok lenni magához. Nyugalom árad magából s én olyan rossz, küzködő, nyugtalan voltam, vagyok. Talán nem is tehetek róla, lehet, hogy származásom okozza. Abesziniából indultunk, Puskin volt a nagybátyám, anyja s nagyapám testvérek voltak.

— Puskin? — kiáltott fel Edit hirtelen örömmel. — Puskin... Szerette volna két kezébe szoritani e nagy gyermek fejét s úgy nézni a szemébe, melyben egy Puskin szemének lángja lobog. Nézte... Most megértette a két szememet s a néger koponyát, mely font egészen golyószert s a nyakszirt táján hirtelen elkeskenyül. Foga vakító fehér s talán párducson ringó, könnyű a járása.

— Nagyanóm magyar leány volt.

Edit szomorúan nézett reá:

— Mégsem tudott rólnak semmit. Azt kérdezte, van-e irodalmunk?

— Alig ismertem nagyanyámat, nem tanulhattam tőle semmit, azért hallgattam róla eddig. De hát nem örültem meg Petőfi, Jókai nevének? Tudtam rólnak.

— De hogy magyarok, azt már nem tudta.

— Nagyanóm nevét ismeri talán. — Megnevezte.

— Előkelő család, ha jól tudom, egyik tagja miniszterünk volt.

— Igen, én is úgy hallottam. Említettem már, hogy anyám francia nő.

— Érdekes. Sokféle eredet, sokféle tehetség. A fajok keveredése...

— Oh, hígyje el, nagyon komplikálja az életet. Szétszört figyelem, nyugtalanság, vergődések... Ha csapongó örömet egyesíthetem valaha s egy csapongó mehetek biztos irányban, az más volna. Ezután így kell lennie...

— Oh, még hat év. Nem lesz ebből pap, — mosolygott Edit anyja, mikor leánya megemlítette egyet-mást a delutáni beszélgetésből.

Aranyderűs nap következett. Edit megmosta a haját s végignyulva a homokon, nem bánta, hogy szabadon szétterüljön, hadd szíjva ki nedvességét a nap, Olvasott. A szálak száradva, felszabadulva kezdtek szerteomlani, villamos rugalmassággal különülni egymástól. Barnaságuk vöröses fényben csillogott.

Valodja, az orosz, messzire járt fürden kicsi tanítványával, oda, a hol már néptelen a part. Ép most tértek vissza.

— Megvet engem, hogy így, Loreleyt játszva, heverek itt, — gondolta Edit. — Talán meg is szólalik újra, hogy ne lássom.

De nem, a fiú egészen közelben ült le s ha eleinte el is fordította szemét, később annál kevésbé vette le tekintetét Editről, nézte simogató nézéssel. S mikor Edit felállt s a kabannák elé az asztalhoz ment, hogy képeslapot írjon, az orosz megszólalt:

— Milyen gyönyörű haja van, egészen meglep. Ha megengedné, hogy lefessem így...

— Ha kedve van...

Megkezdődött és gyermekesen türelmetlenül haladt a műkedvelő munka. Naivságok váltakoztak benne művészi vonásokkal, ötletekkel. Kevés választotta el attól, hogy művészi legyen. A beteges olasz megnézte a képet és mosolygott.

Levél jött Margittól. — «Azt írod, Editkém, hogy anyáskodón szeretted őt és hogy ez ugye nem lehet a te korodban s hogy ez akkor talán nem is igazi érzés? Nos, a nagyon fiatal férfi mindig fiatalabb, mint a vele egyidős, vagy kevéssel ifjabb nő. A zseni meg éppen örök gyermek, mennél nagyobb zseni, annál inkább. A zseniek mindig kell egy nő, a kit ő kényeztet, de ki őt anyáskodón szereti, vagyis minden érzését anyáskodó szerelemben egyesíti s ha az a nő igazán okos, tartalmas, tehetséges, tapmtatos és a mi fontos, jó is, akkor isten küldte, hogy a zseni még nagyobb lehessen. Ez a nő ritkán felesége, de itt nem is fontos a viszony jellege. Vannak aztán rossz nők és olyanok is, a kik nem rosszak, csak végkép nem látnak túl önmagukon, mindezek nagygyá teszik szintén a zsenit, de az elkeserítés erejével. Az elkeserítés erős rugója művészi alkotásoknak. — A mi engem illet, hát nem futó hangulat, a mit annak akartál himni. Az én lelkesedésem, jóakaratom és tehetségem az ördögnek sem kell. Szép terveim itt fonyadnak el, mert nincs reményem, hogy álláshoz jussak. Pedig képzeld, a vezetőik tudják, hogy van némi képességem. Képesség? Mi az? Protektor, ez a fő. Ismerek is egy-két befolyásos embert, de nincs érdekükben, hogy vigyenek, a kik pedig jó-ságból tennék, azoknak megfelelő érdekközöségük nincs, mely hatalmakká emelné őket.

Ej, hisz vannak, a kiknek még igaztalanabb rossz soruk van, mint nekem. Penészes ez a világ s ha nem jön valami nagy változás, megeshi a világot a penész. Ha már az embereknek ép rangban elsőjét, egy trónörökös is úgy lepuflathatnak, mint veszett állatot szokás, hát akkor mit szóljak?... Hozd el fiam a szerzetest (már megint egy érdekes ember) és ne okoskodj azzal a szerelemmel, az istenért, ne gondolkodj agyon!»

Edit kis tászkájába csúsztatta levelét. Hallotta az orosz asszony hangját, a mint anyjával beszélt.

— Hát mi is akkor leszünk Velencében, mikor önök, fiam és a nevelője kikönyörögtek, én még maradni akartam, de nem lehet nekik ellentálni.

Venezia... Edit most ezüstösebbnek érezte ezt a szót, mint valaha és nagyobb kincsnek a régi álmot, új tervet. Patétikus öröm ébredt benne, szeretett volna leborulni a forró homokra, vagy magához ölelni az ég nehéz felhőt.

— Eső lesz, — szól Szabóné; — siessünk haza, nehogy itt szorongjunk majd a kabannákban.

— Édes anyám, én maradok, oly szép így az ég, a tenger.

A két asszony távozott, de jött helyettük Valodja, a városból érkezett vissza.

— Észrevette, milyen különös az ég és a víz? — kérdezte.

— Hogyne. Most nézze!... — kiáltotta Edit.

Hirtelen jött szél, orkán, végigrohant homokon, tengeren, mint sokáig bezárt, kiteresző szabdult vad. Kevesen voltak már a parton, ezek a legnagyobb zavarral kapkodtak, egy anya kis gyermekével szaladgált fejét veszítve, ide-oda... A leány s a férfi megbővölten álltak és szemük elé tartva kezüket, bámulták a vizet, melyen végigvert a vihar. Keresztezte a tarajos hullámokat, vékony vízréteg emelkedett sestetegve a magasba és végigtáncolt a tengeren, gyönyörűségeket priszkölve.

Az orkán vad, óriás keze a szomszéd kabin tetejét leszakította s közvetlen a víz szélén csapta le, egy menekülő ember mellett.

A fölkavert, száraz por élesen támadt nekik úgy, hogy nem láthattak már semmit. Valodja, megelőzve ezt a rohamot, hirtelen eltakarta Edit szemét, de Edit lefejtette a férfikezet, hogy lássa a villám rózsaszínű töredezett tükrét.

A panziótulajdonos leánya jött esernyővel. Editen is, Valodján is a felsőruha fölött furdópöny volt már. Esterina kézenfogta Editet s együtt futottak haza, a villába. Valodja maradt és csodát mesélt arról, hogy olvadt át a vihar napfénymosolyba. Edit úgy sajnálta, hogy nem láthatta.

(Folytatása következik.)

A KASTÉLY KÁPOLNÁJA.

A KASTÉLY UDVARA.

DUINO ROMOKBAN. — Balogh Rudolf, a harostérre kitélő munkásaink fölöttel.

A BERLINI GÖRÖG ISTENNŐ-SZOBOR.

Néhány héttel ezelőtt a napi sajtót is bejárta annak a híre, hogy a berlini múzeumnak, bár egészen rendkívüli áldozatok árán, de sikerült a maga részére biztosítania az archaikus görög szobrászatnak eddig ismert egyik legnagyobb remekét, egy hatalmas ülő istennő-szobrot, mely közvetlen a világháború kitörése előtt bukkant fel a műkereskedői forgalomban. Ez a vétel a múzeumok történetének az utolsó évtizedekben kétségtelenül egyik legnagyobb eseménye s ragyogó bizonyossága annak a német aczélos akarataknak, mely nemcsak a harcmezőn, de saját kulturája szolgálatában sem ismer akadályokat.

Az életnagyságot meghaladó szobor anyaga a legemesebb, kristályos parosi márvány. Alsó-Itáliában, Tarentumban (Taras) került elő és valószínű, hogy az ott néhány évvel ezelőtt feltárt archaikus dór templom kultuszszobrát nyertük vissza benne. A fej, midőn a szobor napfényre került, töretlenülült a törzsön, de a könnyebb értékesítés gondolatától vezérelt találók lefűrészték a nyakról s először 1914 tavaszán egymagában hozták forgalomba. Midőn azután a szobor maga is szerencsésen idegen földre került, a fejet újra ráillesztették régi helyére, úgy hogy az most ismét meggyőző módon koronázza a trónuson ülő istennő méltóságos alakját. A letörtött két kéztől és a hatalmas, támlás trónus lényegesnek nem mondható csomkulásaitól eltekintve, az istennő szobrát egész egykori teljességében csodálhatjuk. Az arcon, melynek egyik oldaláról a márványfelület, sajnos, részben lepattogzott, a polychromia céljait szolgáló gondos simítás világosan felismerhető.

Ennek a kiváló fenntartásnak a jelentőségét csak akkor méltányolhatjuk teljes mértékben, ha figyelembe vesszük, hogy egész emlékanyagunkban nincsen egyetlenegy ily épségben fennmaradt ülő női szobor az archaikus korból. Az akropoliszi múzeum ülő női szobrainak legnagyobb részét csak az alsó teste van meg, Endeios Athénájáról pedig a fej hiányzik. Míg ezek a szobrok jóformán kivétel nélkül magánosok fogadalmi ajándékok voltak, addig a tarentumi istennő, mint a város vallási életének középpontja a templom ezellájának belsejében a főhelyet foglalta el.

Ennek a rendeltetésnek megfelelőleg művészi értéke is egészen páratlanul álló. Az istennő ünnepi, komoly méltósággal ül hátul kipárnázott, díszes trónusán, lábait pedig számolyon nyugtatja. Hármass ruhát visel: chiton, himation és epiblemát, melyet kendő módjára vont vállára s melynek a szélben meglebbedő két vége ráfekszik a trón támlájára. Haja, melynek nagy részét főkötő takarja, két oldalt hármass fürtben omlik vállára. A fejtetőn diadém, melyet egykor a rajta látható lukacsokban levő ércsapok tanúsága szerint bronzdíszítés koronázott. Az érezfulbevaló befogadására szolgált a fülcím-pák átfúrása. Az istennő egyik kezében gyümölcsöt vagy virágot, másik kezében pedig áldozati csészét tarthatott. Hogy melyik istennő ábrázolásával van dolgunk, azt fölírás hiányában bizonyossággal nem lehet megállapítani. Hera és Persephone mellett, a kit a Lokrei epizephyrei-ban előkerült agyagomborműveken egészen hasonlóan ábrázoltak, Aphrodite is tekintetbe jöhetne, kinek Alsó-Itáliában nem egy temploma emelkedett. Az áhitatos komolyság ihlete, mely szobrunkon előmlik, jól talál az istennőnek az archaikus korban divó szigorúbb felfogásához.

Szobrunk a kiforrott, érett, archaikus művészetnek: az ú. n. Ludovisi trón reliefsjei és bostoni testvérpárja mellett kétségtelenül legnagyobbremek ránk maradt emléke. Ezek a márványalkotások és a már említett, Lokroiban talált fogadalmi agyagomborművek állanak hozzá stílusban és korban a legközelebb. Valamennyien az érzésben és felfogásban végtelen gyengéd és finom jön művészi irány képviselői a Kr. e. 490—470 körüli időből. A mi szobrunkat a Ludovisi és bostoni reliefszekkel oly szorosan összefűzi, az a belőlük kiáradó érzés és hangulat rokonsága, melyre jellemző, hogy benne a jön lélek tiszta és nemes gráciája és derűje megfiggadt és megegyesződött, de még mindig kötött formanyelven szűrődik át felénk. A mű-

vészi formanyelvnek ezt a megkomolyodását és megegyesződését, melyben az attikai szellem befolyásának is része volt, a legvilágosabban érezzük, ha a berlini szobrot a Villa Albani ú. n. Leukothea reliefsjével, avagy egy grammichelei ugyancsak ülő istennő ábrázoló terrakottaszoborral vetjük össze, melyeken az archaikus jön művészetnek csirna és külső gazdagságra való törekvése erejéből még mitsem vesztett. Ennek a viszonynak megfelelőleg ezek az alkotások keletkezésükben szobrunkat néhány évtizeddel megelőzték.

A berlini istennő az érett, merész és biztos jön márványtechnikának is egyik legmesteribb példája. A köpeny redőit a művész egy helyütt öblösen, merész aláírással fellazította, úgy hogy a ruha levegősen elválk a testtől, másutt ismét laposra vasalva tapasztotta hozzá. Az elmélyedés, a kitérő érzés mélysége minden formának csodálatos, belülről kiforralt kifejező erőt ad ezen az alkotáson. A formai kötöttség, a stílus itt nemcsak külső köntös, hanem a lelket eltöltő érzés szükségszerű, meggyőző, kifejező eszköze. A szobor arcát már nem sugározza be a VI. század második felében készült jön Korék erőltetett mosolya, a vonások kissé megkomolyodottak, de viszont minden édességtől is mentesek. Ezzel a megkomolyodással párhuzamosan a hajnak, mint koronázó külső dísznek a szerepe is háttérbe szorult. A haj nagy részét főkötő takarja. Ez az egyszerűbb hajviselet épen az V. század első tizedeiben válik divatossá. Első példait ebből az időből ismerjük.

Ambár nem magából Görögországból, hanem Itáliából, Graecia Magna-ból került elő, a ber-

lini szobor mégis kétségtelenül valamelyik jelentős görög mester keze műve. Hiszen tudjuk, hogy Alsó-Itália a görögégek kiváló szobrászokat adott s városai a legjelesebb művészeket foglalkoztattak. Az sem véletlen, hogy az Alsó-Itáliában előkerült emlékek sorában a jön irány a vezető szerep. Ebben a körbe és keretbe, vezető szerepre hivatva illeszkedik be a berlini szobor, mely a görög művészettörténetnek mindenkorra egyik legfontosabb és legjelentősebb darabja lesz. A ki meg akarja érezni és meg akarja érteni, minő formákban nyilatkozott meg a megkomolyodó, érzésvilágában még érintetlenül tiszta, ünnepiesen tartózkodó és vallásos jön művészi szellem, a ki meg akarja ösmerni az archaikus művészi kifejezés egész varázsát, melyben kötött formákon keresztül esordultig tele lélek szárnyal felénk, annak mindenkori ehhez az alkotáshoz kell folyamodnia, mint ennek az iránynak a maga nemében egészen egyetlen, példátlan megnyilatkozásához.

Ezért a szoborért egymagáért érdemes Berlinbe utazni, és bizonyára sokak vándorlásainak ez az emlék lesz a főcélja. Bevallom, nehéz szívvel írom le e sorokat, mert ha nem élünk ily rendkívüli és nehéz időkben, úgy minden valószínűség szerint Berlin szerepét Budapest vette volna át. Így azonban nem tehetünk mást, mint hogy tisztelettel hajlunk meg azokelőtt a német polgárok előlt, a kik a művészi kultúra nagy céljait megértve, ezt a remeket áldozatkészségükkel hazájuk részére biztosították.

Dr. Hekler Antal.

GÖRÖG ISTENNŐ ÚJONNAN TALÁLT SZOBRA, MELYET MOST SZERZETT MEG A BERLINI MUZEUM.

SZEMLE AZ OLÁSZ HARCZTEREEN. — Balogh Radófi, a harostíre kikötött munkatársnak kétfelét.

MORÁL.

Minden háború egy nagy revízió. A nemzetek értékállományának hiteles megállapítása az erkölcsi és a gazdasági tulajdon egész területén. A föltárulás annál teljesebb, mennél nagyobb volt a kényszerítés, hogy a nagy revízióba kerüljenek nemzetek lehetőleg minden értéküket az események serpenyőjébe dobják. Ebben a tekintetben ez a mostani próbatétel fölül és mélyeség dolgában fölül minden eddiggi az emberiség történetében. Soha a háború rovanócsó munkája se ekkora terjedelmű nem volt, se erejük ilyen határtalan megfeszítésére a nemzeteket rá nem kényszerítette. Ma már alig van ország Európában, a melynek erőmértéke akár katonai, akár gazdasági, akár erkölcsi, titok vagy homályos mennyiség lenne. Jelentékenyebb ország egy sincs. Mind rákényszerült, hogy tehetőségének legnagyobb lendületét megmutassa. Egy nagy magassági verseny van még mindig folyamatban: de úgy, hogy további meglepetések már kizártnak tekinthetők. A végső eredmény íve kialakult és a nagy revízió után elkövetkezendő állapot rangsora már megállapítható. Nem lehet azt mondani, hogy elsőkből utolsók és utolsókból első lesznek, de a bekövetkező változások azért nagyon jelentékenyek. Egész bizossággal leírhatjuk azt is, hogy a mi számunkra nagyon örövendesek.

A téma túlságosan nagy ahhoz, hogy egész terjedelmében érinteni merhetnők. A harcos értékek próbatétele kiérvényesül és megfogalmazódik majd a megkötendő békében: a gazdasági erőké a kialakulóban konjunktúrában. De végtelenül érdekes adatokat szolgáltatott a háború menete olyan nemzeti értékekről, a melyeknek a mennyisége soha semmiféle bilánczba, mint egy meghatározott tétel, be nem állítható. Holott ez az elem rendkívüli módon befolyásolja a megmérhető energiák minőségét és értékét.

Ez: a nemzetek erkölcsi ereje, a melyet mindig a válság összes tulajdonságaival tesz próbára a háború. Természetesen annál intenzívebben, mennél közelebb ér hozzá, mennél keskenyebb az a réteg, a mely a nem harczoló

nemzetet a küzdelem színterétől elválasztja. Ennyiben hasonlít a háború a — mozihoz. Az a legjobb hely, a mely a legtávolabb esik a színpadtól. Nem voltunk mindig oly szerencsések, hogy ilyen elhelyezkedésben izguljunk a félelmetes játék látásán. Megrohantásunk első lendülete földünkre vetette a háború perzselő testét, mint a hogyan állania kellett a keserves próbat nagy szövetségünknek is. Barátaink között az egyetlen Bulgária volt az, a mely a háborúval való ilyen érintkezés kínjától ez alkalommal megkímélte. De nyugodtan kérdezhetjük: volt-e ezekben a — hála Istennek, immár egy létűnt multba sülyedt — válságos időkben csak egy pillanata is az erkölcsi megrendülésnek? Támadt-e csak egyetlen rés is a lelki ellentállás frontján? A néma köny kihullt a szemünkből, mikor Przemysl elesett, az öklünk összeszorult, mikor a szövetségünk egy példátlan árulással ellenségünkbe becselenedett: de a bizalom egy pillanatra se szállt ki a szívünkből és a karunk egy pillanatra se hullt alá esüggeden. A kik a világ legizesebb kényerén éltünk, meg kellett izlelnünk a fekete nélkülözést: de kenyérforradalmak — Velencében és Anconában voltak, mi esöndesen osztoztuk meg elsoványodott és megbarnult falatainkat a menekültek szerencsétlen hadával.

Ha ellenségeink viselkedését vesszük szemügyre: egy jelenséget nagy világossággal állapíthatunk meg. Azt, hogy a nem kombattans ország morálja teljesen párhuzamos vonalat mutat a nemzet harczoló részének erkölcsi megnyilatkozásával. Az erős, a kitartó, a tűrő, a fegyelmzett katonaság mögött erős, kitartó, tűrő és fegyelmzett polgárság áll. Ebben a tekintetben a legkibontakozottabb és legbefejettebb képet Oroszország adja, a mely minden ellenségünk között a legváltozatosabb háborús sorot élte át. Volt diadalmas, mint egyik se szövetségesei közül és lett vesztesé a legnagyobb mértékben minden szövetségese között. A győzelemben ugyanazt a terméketlenséget mutatta, a mely az energiák meddségében Oroszország normális életére is annyira jellemző. Viszont a szerencsétlenségben az orosz társadalom és az orosz hadsereg egyazon bámu-

latos mértékét produkálja a tűrés energiájának és fegyelmének. Az elnyomatás bőséges iskolája nem lehet teljes magyarázata e jelenségnek. Ez a viselkedés állati energiát is bizonyít. Semmi esetre se uralkodásra, de önuralomra hivatott energiát. Mennyi ebben a közömbösség gyöngösége és mennyi az elviselő készség ereje, nem tudjuk meghatározni. De összetétele egészében, mint a megsemmisülés ellen ható energia, kétségbevonhatatlan érték.

Az erkölcsnek nagyobb fajsúlyát, tömörségét és szilárdságát mutatja a francia nemzeti társadalom. El kell ismerni, hogy ennek az energiának a tekintélye a súlyos megpróbáltatások sorozatában meglepő módon emelkedett és igazolta azokat, a kik a legtöbb erő forrását minden ellenségünk között Franciaországban látták. Győzni csak úgy nem tudott, mint többi társa: de áldozati egészen kivételes mértékben. Nem tűrő, mint az orosz, de képtelensége a lemondásra gazdag és hatalmas forrása az energiáknak, csakúgy, mint engesztelhetetlen hiúsága és makacs büszkesége. Az első idők dühében természete riasztóan csunya vonásokat mutatott, de egyéniségének rajza a fájdalmas megpróbáltatások során határozottan megmésesedett, mint a hogyan az angol eltorzult az események történelmi megvilágításában. E szövetségesség vegyi tartalma egy naiv őszinteség tragikus végét mutatja egy lelketlen, számító ravaszság savában.

Legkésőbbben állt a mérlegre Olaszország és próbatétele a szerencsétlenségben igazában csak most kezdődik. Nagyon keveset szabad várni annak, a ki nagyot nem akar tévedni. Meg merjük jósolni, hogy a szerencsétlenség nyomása lazább fölületet sehol se talált, a milyenben itt a súly kiérvényesül. Ez a morál se a tűrésben, se a daczban nem fog nagyot produkálni. Hitványabb veszedelemmel nemzeti erkölse soha se kerülhetett szembe, mint a csöcselék volt, a mely most esztendeje rádiktálta a maga kalandos akaratát. Annak se tudott ellentálni. Hogy tudna annak a nagyszerű erőnek, a mely most futó hadai sarkában árad le reszkető földjére? ...

Szóllósi Zsigmond.

EGY JÓL ELKÉSZÍTETT SZÁLLÁS. — Klimó István rajza.

EGY OROSZ ÍRÓ JÓSLATAI A HÁBORÚRÓL.

Az immár majdnem két éves világháború egész légióját teremtette meg a háborúval foglalkozó irodalmi műveknek s bizonyos, hogy még majdnem befejezése után is sokáig fog anyagot adni nemcsak a szépirodalomnak, hanem a társadalmi tudományok különböző ágának művelőit, a politikai és katonai írókat is soká fogja foglalkoztatni.

A mai világháború ugyanis óriási méreteiben s egész mivoltában oly lényegesen különbözik az összes korábbiaktól, oly meglepő, nem is sejtett tanulságokkal szolgál, hogy összes jelenségeinek számbavétele könyvtárakat fog kitenni.

Politikai, publicisztikai, katonai írók a külpolitika légkörének abban a feszültségében, melyet a háborút megelőző évek ellentétei, bonyodalmak szültek, mely az erők véres összemérését már nem mutatta soká elodázhatónak, eleget foglalkoztak egy eljövendő háború esélyeivel s következményeivel. Más felől egyáltalán a modern háborút rajzolták, a mint az a legközelebbi alkalommal egész borzalmas nagyságában ki fog bontakozni az azt megelőző nemzedék szeméi előtt. Ezeknek a munkáknak sorában egy se tarthat akkora igényt érdeklődésünkre, mint annak az orosz írónak a műve, ki bámulatos érzékkel, mondhatjuk valóságos jövőbelátással meg tudta rajzolni a jövő, most már a ma háborúját. Ennek jelenségei, eseményei hihetetlen pontossággal igazolják főbb pontjaiban majdnem kivétel nélkül mindazt, a mit ez az orosz író: Bloch évekkal előbb előrelátott.

Művének előszavában Bloch mindenk előtt nagy vonásokban azzal a kérdéssel foglalkozik, minő lefolyása lenne egy egyfelől Németország és Ausztria-Magyarország, másfelől Francia- és Oroszország közt kitörendő háborúnak.

Mindenek előtt — mondja — az összes előzőkhöz képest oly óriási vérontás fog bekövetkezni, hogy lehetetlen lesz oly nagy számú erőket tűzbe dobni, melyek bármely részen is elhatározó döntést hozzanak elő. Eleinte meg fogják ezt kísérni, de csakhamar rá fognak jönni, hogy ily kísérlet hiábavaló. Mert a helyett, hogy olyan háború állna elő, mely az elhatározó ütközetek bizonyos sorozatán keresztül keserű befejezést nyer, egy hosszú időszak fog következni, mely alatt az összes hadviselők minden erejének mind nagyobb megfeszítését fogjuk látni. A há-

ború a helyett, hogy szemtől-szembe való küzdelem lenne, melyben a küzdők fizikai és erkölcsi erejüket összemérik, hosszú, szinte véget érni nem akaró megpróbáltatással fog válni.

A háború hosszú tartama tekintetében mindenesetre nagyon bevált Bloch jóslata. A jövő háborújának elhúzódását szerinte az vonja maga után szükségképpen, hogy a háború az ostrom jellegét fogja felölni. A német-francia háború volt az utolsó nagyobb háború, mely hónapok alatt befejezést nyert. Jövőben ez nem lesz lehetséges, évek kellene. Kifejti aztán, mily óriási lesz a háborúban felhasznált csapatok száma, mily rendkívül hosszú arcvonalakon fog folytani a küzdelem s a háború minden képzefület felülmúló arányai oly költségekkel fognak jární, melyekhez képest az eddigi háborúk költségei csekélységek.

A mit a háborúval összefüggő egyéb gazdasági kérdésekre nézve mond, különösen érdekes. Nem vált be ugyan az a jóvendőlése, hogy a háború oly óriási embertömegeket fog mozgósítani, hogy azoknak élelmezése egyszerűen lehetetlen lesz — a mint némely egyéb jóslásra is alaposan ráczáfolt a háború, mint látni fogjuk — de a miket a kiéhezettésre nézve kifejt, mintha csak Angliának, a nála még kombinációba nem vett ellenfélnek, akart volna tanácsokat adni.

A jövő háborúját ugyanis Bloch szerint nem az ütközetek, hanem az lelmi szerekben való hiány fogja befejezni. Minden háborús ország olyan lesz, mint egy ostromlott vár és az a tényező, mely minden várostrom sorsát eldönti, fogja a modern háborút is eldönteni. A katonák bármily bátran harcolnak is, a végső döntés nem az ő kezükben lesz, hanem azokéban, a kiknek nincs mit enni. Ha a háborúval kapcsolatos anyagi áldozatokat még ki is heverik valamikor az államok, a harczoló emberanyagban a módfelett tökéletesített hadi technika következtében oly óriásiak lesznek a veszteségek, mint még soha. Ez, az utánpótlás lehetetlensége és az otthommaradottak nélkülözése fogja befejezni a háborút.

A mai háború technikájának legfőbb vonását Bloch egész világosan előremondta. A háború lövészárók-háború lesz. Minden katona be fogja ásni magát. Az első, a mit minden ember meg fog tenni, ha csak vigyázni akar magára, hogy egy lehetőleg oly magas földhányást emeljen maga elé, mely a levegőt betöltő golyózápor

ellen megvédje. Már ebből az ütközetek lassú lefolyása fog következni, mert ha minden előnyomulásnál elássák magukat a katonák, a térhódítás csak lassú lehet.

Több tekintetben, mint már érintettük, nem váltak be Bloch jóslatai a háborúról.

Így a hadban álló sereg élelmezése, az emberanyagban előálló veszteség pótolhatása, a tisztváhiány, a vasutak desorganizációja, a modern katona fizikai és erkölcsi kitartása tekintetében. Borzasztó elgondolni — mondja — hogy milliók és milliók álljanak fegyverbe s ezeknek az embereknek nagy része az eke szarva mellől, a gyártól, bányából menjen el és olyan tisztok vezetésére alá kerüljön, kik legnagyobb részben sohase voltak háborúban. A modern kor embere nem igen bírja a nehéz megpróbáltatásokat, nélkülözéseket, nincs türelme, kitartása, ellenálló képessége. Ez az utóbbi a Bloch tévedései közt a legnagyobb, de nagyon is menthető. Valóban, a mai háború előtt ki gondolta volna, hogy élelmezett korú emberek, kiket polgári foglalkozásukból szőlített a frontra a háború, a fáradal-mak, nélkülözések és szenvedések hősies elbírá-sának azt a mesés példáját szolgáltatassák, mely a fiatalabbakét még szinte meghaladja. Úgy ezek, mint Blochnak egyéb be nem vált jóslatai is azonban tulajdonképpen arra vezetendők vissza, hogy ő a háborúnak összes következményeit a legnagyobb részletességgel annak kimutatására veszi elemzés alá, hogy a háború a nemzetek közti perlekedések elintézésére egykor szükségképpen önmagát fogja lehetetlenné tenni. A perlekedések ily módon való elintézésének költségei ugyanis a háború technikájának fejlettsége s minden irányú súlyos következményei mellett oly horribilisek, hogy azt a nemzetek képtelenek lesznek elviselni.

Mindent összevéve, azt látjuk, hogy a jóvendőmondók sorsát Bloch is kénytelen volt osztani egyes tévedések tekintetében. A mit azonban a modern háborúnak és kísérő jelenségeinek épen alapvonásai tekintetében, nevezetesen kimerülési háború jellegéről, hosszú tartamáról, az óriási tömegekről, melyek minden oldalon felvonulnak, a több száz kilométeres frontokról, a lövészárók-harczról, a kiéhezettési törekvésről előre megmondott, az eddigi események által kétségtelen igazolást nyertek s így elmondhatjuk, hogy a mai háború legfőbb jellemvonásainak előre meglátásában csodálatraemlélt tehet-séget tanúsított. B.

OROSZ FOGLYOK.

ULÁNUSOK A KARSZTBAN.

HEGYI ÁGYÚK ÚTRA KÉSZEN.

AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

KÁROLY MIRSA FŐHERCEG FŐHADNAGY, A TRÓNÖRÖKÖS ÖCSUCE.

BOROEVICS VEZÉREZREDES JÓZSEF FŐHERCEGGEL ÉS LE BEAU ALTÁBORNAGYGYAL.

AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Írta WALTER BLOEM.

Aztán jött egy nap, tele vigasztaló várakozással. Cécile tanulmányozta a vasúti menetrendet, megállapította, hogy a levél ma reggel hétkor meg kellett hogy érkezék Belfort elé... nos, aligha lesz olyan egészen egyszerű, hogy a címzetthez eljusson, adjunk erre öt órát, belelik dél... ő azonnal ír néhány megnyugtató sort, mielőtt megteszi a megmentő lépéseket, ma este az utolsó postával itt lehet a válasza... lehet, hogy már előbb egy távirat...

Távirat, az nem jött. Ellenben, hosszú idő óta először, látogató jött a házhoz. És mindjárt hárman, négyen is. A strassburgiak mintha lassankint fölébredtek volna letargiájukból, rá gondoltak volna régi összeköttetéseikre... két néni jött, papa távoli unokatestvérei, a kiknek a bombázás alatt ismerősökhöz kellett lakásaikból menekülni. Most a lakásuk romban hevert s a kiállott nyomorúság miatti rémület, minden holmijuk, ezer emléktárgyuk, szerény kincseik elvesztése miatti siránkozás annyira letörte az öreg hölgyecskéket, hogy még hetekkel a kapituláció után sem merészkedtek ki azoknak a családoknak a védő otthonából, a hol elhelyezést találtak...

És eljött Mimi is — a naneyi penzióból való barátó, a ki az ellenségeskedés kitörése után szülei elmenekült a váról s csak most tért haza Svájcba. De milyen állapotban találták otthonukat, ősi családi házukat? Mint egy rablóbarlangot... A poroszok az üresen álló házat egyszerűen kinyitatták és minden szobába egy hajléktalan családot szállásoltak be... Nem hallatlan botrány ez? Papa természetesen azonnal a főkörmányzóságra rohamt és protestált ez ellen a hallatlan erőszak ellen... És még gúnyolódott is vele... Hogy ez háborús szokás és hadijog egy ostromolt városban — a ki elszökött, arról feltételezik, hogy tulajdonát rendelkezésére bocsátja azok közösségének, a kik végleteleg kitarítottak. Csakhogy ők tovább fognak protestálni... pört fognak indítani... hát csak van jog és igazság a világon? Egyelőre a «Maison Rouge»-ben laknak...

Igen, sok megindulás és viszontlátási könny volt és végtelen elbeszélések... Oh, az jól esett — legalább hamarabb eltelt a nap...

Aztán jött az utolsó postás — most már nem a francia keppiben járt, hanem porosz ellenzós sapkában, az öreg Eschenmoser is levette szolgálati érmének piros szalagját kabátjáról...

Cécile egész nyugodt léptekkel ment elébe a sötét folyosón és a keze nem reszketett, mikor elvette tőle a levelet... uram Isten, milyen vastag levél...

Önmagán uralkodva ment a borítékkal szobájába, egész nyugodtan és meg is belső boldogsággal telve meggyújtotta a lámpát, leült, kezébe vette a borítékat... egyszerre mintha meglökték volna, összerendezte, kis híja, hogy fel nem döntötte a lámpát — a borítékon Adrien írása volt...

Tompa szívbeli zavarodottsággal tépte fel Cécile a borítékat és olvasott... és olvasott...

Valóságos Odisszea volt... Orleansból, november 22-ről volt a levél keltező és ezeket jelentette: Adrien tegnap egy felderítő portyázáson az orleansi erdő szélén egy ellenséges őrző karabélylövésétől könnyen megsebesült és a városba került egy kórházba. Ott egy bajor tüzértiszt mellett fekszik, a ki a bajoroknak Orleans elleni első ostromakor októberben súlyos sebbel került oda s a város kiürítésekor is ott kellett hogy hagyják. Mivel halála óráról-órara várható, a francia kórházparancsnokság megengedte a bajomnak, hogy bucsuzó levelet írjon a feleségének Augsburgra. A bajor bajtárs megengedte Adriennek, hogy leveléhez tehesse a maga levelét Strassburgban levő menyasszonyához, hogy a hadnagy neje Augsburgból elküldje Strassburgba a címzettnek. Uram Isten, micsoda körülményes dolog — gondolta Cécile, meg nem érte egészen a dolgot. Csakugyan, a levelén augsburgi bélyegző volt és bajor levélbélyeg...

Erre következett Adrien hosszú jelentése... Ámbár az írás keserves nehezére esik — a ballávan van megsebesítve — mégsem tagadhatta meg magától, hogy röviden el ne mondja egész

Régi toronyvár. — Orosz menekültek Kolkiban.

AZ OROSZ HARCOZTÉRRŐL.

sorsát. A reichshofeni mézárslátsól épen került ki... Mac Mahon hadseregének visszavonulása... újrafarmálódás Châlonsnál... Sedánál harcolt... a floing-i óriási attack... leesett, csak könnyű sérülés, de mély eszméletlenség... éjjel felébredt és a győzők háta mögött megszökött... a menekülő csapatában gyalog, majd vasuton Meuxaba... ott már német ulánusok... lehetlenség Párizsba jutni... tehát délnyugat felé, Orleansba és onnan Bourgesbe... Aztán Gambetta és az újjászülés... Adrien ezredes és parancsnoka egy dragonyos-ezrednek... Hetek hosszú nehéz mozgósítási munka... aztán kellemtelen és fölösleges sebesült egy ezredparancsnokra nézve oly ostoba alkalomkor... kárpótlás után a kórházban a szerencsés találkozás, a mely lehetővé teszi, hogy annyi hónap mulva végre életjelt adjon édes, szeretett kis menyasszonyának...

Mint egy kinos, végnélkül aggasztó lázban rohogott mindez végig szegény Cécile gyökerévesített lelke előtt... Mikor azonban kiállt a lángra — lám, egyszerre mindaz újra itt volt, a mi oly régóta el volt halványodva... Adrien újra él, még mindig él, ő benne és érte él... a ragyogó veres-tiszt... de hiszen most dragonyos... eh mit, hisz ez mindegy... él... egy hét előtt még élt... Orleansban... Istenem, Orleansban... és a tegnapi újság — mit is jelentett? Nem foglalták-e el újra Orleans

ötödikén a németek? Nem állunk-e döntő ütközet előtt... Orleansnál... és Adrien sebesülten fekszik a városban... ott feküdt november 22-én... Ma pedig december negyediké... A csata talán már folyik... És Adrien nyilvánvaló, megint részt vesz benne, ezrede — az ő ezrede élén... Monsieure le colonel...

Igen, itt nem maradt más hátra, az arczképet újra meg kellett csókolni — hosszú idő óta először a képet, melynek csinos kerete körül ott van a hervadt babérkoszorú, a melyet azok a száraz rózsák díszítenek, a melyeket az a másik...

Istenem, az a másik... Tehát ez nem írt... még nem...

Nos, ha az ember nyugodtan megfontolja, ez még nem bizonyít semmit... Végre is háború van és milyen lehet a világ Belfortnál!

Különös, hogy két férfi van, a kire gondolni kell... nem, az egyiket... azt szereti az ember, az övé... a másik... arra pedig szükség van sürögősen...

Máskülönben csak egyszerű landwehr-hadnagy... és otthon törvénytörő... egyéb-iránt ellenség is... Adrien pedig ezredes és ezredparancsnok... hozzá még francia... és az ő Adrienje, az ő hőse... az ő szerelmese... Így, ezerféle aggodalomban és zavartságban telt el december ötödike is... Eggermann úrról nincs a legesekélyebb életjel sem...

Földalatti tiszt lakás. — A bialovicki czári vadászkastély.

AZ OROSZ HARCOZTÉRRŐL.

Kageneck tábornok úr adta a hangot, — odahaza a családjában és a Pensionopolis nyugdíjasainak körében is megszokta, hogy Strassburgba utaztában oly hatalmasan gyakorolta — most a törzstisztek asztalánál a fenyőtobozhoz címzett korcsma törzsasztalánál. Mióta reaktiválva volt és megint minden nap uniformisban járt, egészen megifjodott és úgy ivott, mint egy kapitány.

Ma teljes hadi díszben jött, sarkantyúpengve robogott be és a strassburgi lapnak egy még nedves példányát dobta az asztalra:

— Nohát, jó éjszakát, Gambetta uram...

— Mi újság, tábornok úr?

A háború telhetetlen szükségletei által rejtek-helyeikről előhívták öreg tisztük felriadtak kancsóik mellől és a kormányzósági pletykából s valamennyien az újságpapírhoz nyultak.

— Győzelem, uraim — kiáltotta Kageneck tábornok. — Pészgót, Philippe! Pészgót akarok látni! Féltre ezzel az őrmester-itallal!

— Felolvasni! Felolvasni!

A tábornok rátette öklét az újságra — senkinek sem szabad őt megelőzni. Lobogó bajuszát hátrasímitotta, diadalmas, kihívó tekinteteket vetett a helyiségben köröskörül: vajjon idehallgatnak-e ezek az idevalósi keményfejtűek?

— Tehát ki vele: Frigyes Károly herceg és

a nagyherceg Gambetta hadseregeit három-napi óriási csatában jól fejbeköltötték és visszavetették a Loireon túlra — Orleans megint a miénk!

Tombozó ujjongás. Csakhamar durrogni kezdtek a pészgós üvegek dugói, melyeket a simára borotvált, pofaszakállas pincézér cipelt oda. Az idevalók, a kik a szomszéd asztalnál ültek, összedugták a fejüket:

— Vous l'avez entendu? Hallotta?

— Ez aztán szép história volna! De meg kell vallanom, sohasem volt valami nagy bizalmam Gambettában! Ha a kormány engem kérdezett volna!

— Akkor négy héttel előbb fordult volna balra a dolog! Te se tudtad volna a szekeret kiemelni a kátyúból. Különbösen is nincs kedvem itt ülni többet, mikor a poroszok pészgós ütegekből viktóriát lödöznek. Philippe, fizetek!

— Nahát, bonsoir Messieurs!

— Bonsoir! Bonsoir la société!

Odakinn az estiesen élénk utcazón a gyászos hír mindenütt mély, reménytelen levertséget okozott. A füstös borkoreszmákban az Ill partjain, a melyekbe «Kis Franciaország» való hajósok, rakodó munkások, timárlegények jártak, a düh az esztelen sivár elhatározásaiban tört ki. S a második hajnali órában, most először, talált az őrváltás kinn a citadella déli oldalán egy német landwehr-katonát, a ki ott

állott őrt, holtan az arczára fekvő — gyáva gyilkos kéz szúrta le orozva. S odaát a Fekete-erdőben egygyel több özvegy és féltucat árva...

Cécile nyugtalan magányába is belekavargott a győzelemittas távirat és határtalan kint okozott neki. Sehol fényugár, sehol...

Mit ér neki tudni, hogy Adrien két héttel ezelőtt élt? Sohasem kételkedett benne, érezte, hogy még megvan... És most... három napos véres döntő csata... tegnap, tegnapelőtt, meg azelőtt...

Kegyetlen dolog volt ezt tudni... sokkal kegyetlenebb, mint azelőtt a teljes sejtelen nélküli valóság...

És a másik? És Louis? Nem — ez nem lehet... vagy nem érkezett el a levél a címzetthez, még nem, vagy egyáltalán nem... Istenem, hiszen ő is fegyverben áll... vagy pedig csalódott... önző bizalmában...

Elbeszéljen mindent apának? Lehetetlen. Hiszen olyan már szegény, mint az árnyék... már szívgyöresökről is panaszkodott... nem esoda...

Tehát mit kell csinálni? Van még egy ember, a ki segítségre kész... a tanácsos... Mi is a neve? Igen, Lehmann, a főkörmányzóság polgári biztosságától...

Holnap reggel el kell menni hozzá, föltétlenül. Olyan nyugodt és határozott volt a tekintete, olyan gyorsan és szabatosan cselekedett, olyan igazán poroszosan, a hogy ezek mindent csinálnak, a mihez hozzányulnak...

Holnap reggel...

— Egy hölgy, főkörmánytanácsos úr.
— Hogy hívják?
— Elfelejtettem megkérdezni...
— Maga mindig elfelejti, ha hölgyek jönnek.

Tehát kéretem...

Krüger mosolyogva jött vissza.

— Mit nevet, Krüger?

— Jó kis kisasszonyka ez... Mind csak azt mondja: Küss, küss és ezalatt magára mutat...

— No, Krüger, maga csak pár napja van itt, különben tudná, hogy ez a Küss nem csókot jelent, hanem a strassburgi polgármester neve.

A főkörmánytanácsos felállott és gyors léptekkel az ajtó felé ment.

— Tessék besétálni, kisasszony...

Csakugyan, a multkori kieske volt... még mindig az a félnék, tartózkodó tekintet, a könyörgés és az elkeseredettség keveréke... De a finom arczoska hegyesebb lett, ajka és szemhéja reszket, a keze tétozódik a belső szorongástól... Szegény, bájos teremtés...

— Kérem, kedves kisasszony — mi történt — hiszen egészen — egészen magán kívül van — valami újság van a — a kis szökevényükről?

Cécile elmesélte — el-elcsukló hangon, tördelten, mindig csak hajszályaira a sirva-fakadástól. Elbeszélte a gimnáziumi igazgató látogatását... az öcseje levelét... a Nancyból jött levelet... a német tábori postai borítékot... az igazgató rettentő sejtéseit, fenyegető figyelmeztetését...

A főkörmánytanácsos némán, összeszorított ajakkal hallgatta. Egyre fokozódó felháborodás kergette homlokába a vért. Ez az iskolamester! Hogy az ördög vigye el! Először odaüt vaktában, a hova nem kéne — no, nem bánom, a multkor igazat adtam neki és most is igazat adok...

— aztán, mikor a szerencsétlenség megvan, ide-szalad és pityereg; egy kiesit megkeményítjük a nyakát és erre megint megdagad a taréja és a maga szakállára kezd cselekedni... Az ilyen fontos irattal nem a polgári hatóságához, hanem a katonai parancsnoksághoz szalad — ez persze a dolognak csak a katonai oldalát nézi és arra nem is gondol, micsoda borzalmas következménye lehet az ilyen cselnek a köz-igazgatás szempontjából. Csak épen az kellene még — hogy a strassburgi polgármester fiát valahol a Vogézekben elfogják mint franc-tireurt és felkossák vagy rövid uton agyon-lölik! Erre volna épen szükségünk a lakosság mai hangulatában... És az ilyen dolgot az ember kerülő uton tudja meg egy kis benszülött lány útján... Uram Isten, csak el kell képzélni, hogy csakugyan megtörténik, a mit az a tan-betyár a szegény kis lány élébe festett...

A községi zsírásítás előtt.

A tejesbolt előtt.

BUDAPEST ÉLELMÉZÉSE. — VÁRJÁK AZ ÜZLETEK KINYITÁSÁT S AZ ELÁRUSÍTÁS MEGKEZDÉSÉT.

Pedig boszorkányságnak kell közbejönni, hogy meg ne történjék! Mert így volt mindig, mióta ebben az átkozott országban vagyunk... a legkihívatóbb esetek, a legkétségbeesettebb fanatizmusok történések meg, csak egy kissé jobban kell még elszólni a levést...

Természetesen, itt eszelekedni kell... Mire az ifjú hölgy befejezte mondókáját, a főkörmányszócsés cselekvési terve már készen is volt. Azonnal a főkörmányszócsés sietni, személyes kihallgatást kérni, indítvány: a tényállás legfontosabb távirati közlése az összes parancsnokságokkal a Völgék területén, sürgős kérés, hogy esetleg elfogott fiatal franciáknak elleni ítéleteket csak a főparancsnokság előzetes jóváhagyásával hajtsanak végre... mindezt meg lehet csinálni... meg kell csinálni!

Lehmann Ottó felállt: — Kisasszony, nincs egy percz vesztegetni való idő... Most tehát csak két szót: az esésének esetét rendkívül fontosnak tartom. Elhatározásaimat megvettem és azonnal végre fogom hajtani... legyen meggyőződve, hogy a legnagyobb energiával fogok eljárni, hogy azok... azok a fantasztikus lehetőségek, melyeket önnek — az az úr elébe tartott — semmi körülmények között ne valósuljanak meg...

— Oh uram, milyen jó ön, milyen jó!
— Hát csak menjen nyugodtan baba, gyermekem, azzal az öntudattal, hogy nagyon okosan tette, hogy én hozzám jött és hogy most már minden úgy halad, a hogy kell. Jó reggelt, mademoiselle!

Odanyújtotta vigasztalólag szikár, hűvös jobb kezét a lánynak, a ki megragadta két élettől meleg kezével és túlaradó hálával szorította fiatal, forró keblére.

És ez a hirtelen érintés — ebben a pillanatban, még alig észrevéve, mélyen leszállt a kötelességtől áthatott férfi öntudata mélyébe, a ki Emmije halála óta nem érintett asszonyt.

XI.

December 6-án reggel Jean Küsz, a mühlhauseni gyapotárú-gyáros belépett bátyja fogadó-szobájába:

— Mondd csak Emil, micsoda dolog ez. Tegnap este levelet kapok Céciltől: Louis eltűnt?

Bánatosan bólintott a polgármester.
— De hisz ez szörnyűség! Philoméne nem hagyott nekem békét, hát eljöttem, hogy részleteket tudjak meg.

Az orvos elmondott mindent, a mit tudott. Persze, persze, itt nincs mit tenni. Várni kell.

— Nos és Orleans. Mit szólsz Orleanshoz?
— Hja, öcsém, a végét járjuk.
— És mi?

— Mindenre el kell készülnie lennünk. A poroszkam nem adnak vissza bennünket és Franciaország ereje fogytán van.

— Öszintén szólva — vélekedett a gyáros, én már szinte örülök, ha vége volna. Az ipar nem bírja már sokáig ezt az állapotot. Egy-

általán nem tudok semmit eladni, a raktárain zsúfolva vannak és a végén majd a bankhitel is kimerül. Ha négy héten belül nincs béke, egész Mühlhausen tönkre megy.

— Mi hozott téged ide? — kérdezte a professzor.

— Legelőször is persze részleteket akartam megtudni a szökevényektől. Philoméne, szegény kis jószág — halála aggódik az unokabátyja miatt — ch, Emil, az ember nem ismer rá gondolni, mi minden lehetett volna és most talán soha — de hát ne essünk idő előtt kétségbe. A fiú nem esett a feje lágára! Aztán meg okvetlenül el kell mennem a kormányzó-ságra. Mühlhausenben tizenötezer munkás van kenyér nélkül — kell valamiket csinálni. A németek okkupáltak minket, elvették a piacainkat — most hát gondoskodjanak rólunk, mert különben éhségváladás lesz.

— Bizony borzasztó dolog a háború, ma inkább, mint valaha — vélekedett az orvos. — A modern élet nagyon is komplikált lett. Fennakadás az óriási apparátus bármely kis pontján és minden összeszűnik, minden hajtókerék. Nekem úgy tűnik, az egész háború agrár intézmény, földesurak és parasztok találmánya — a polgár mindig csak védekezésből fogott fegyvert, a földesúr és a paraszt kedvtelésből verekszenek — velük nem sok baj történhetik, legrosszabb esetben az aratásuk forog kockán, a mely a következő évben újra kinő, a falvaik, melyeket egy hónap alatt újra fel lehet építeni, barátságosan rablóhadak, a melyekben nincs sok lerombolni való. De a polgár? Összelövik a városát és odavan a lakber, évszázadok óta díszszel és pompával és kényelemmel kidesített otthona füstbe megy, az ipar és kereskedelem összeomlik, ezer fátárságosan létrehozott viszonylata el van vágva, a gépei rozsdásodnak, munkásai koldusbotra jutnak, kivándorolnak, — a konkurencia túlhalad rajta, elesik, mint a háború áldozata, a nélkül, hogy fegyvert forgatna, hogy védhetné magát... Oh békét, békét minden áron!

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Május 25. Az orosz harcztéren Volhnyában portyázó különítményeink több helyen sikeresen ütöttek rajta az ellenségre. A nyugati harcztéren a flandriai tengerparton német repülőgépek megtámadták angol torpedó- és órhajókat. A Maastól nyugatra az ellenség három támadást intézett a tőle elfoglalt Cumières falu ellen; mind a három megüszült. A folyótól keletre tegnapelőtti sikereik felhasználásával német ezredek tovább nyomultak előre és Douaumonttól délnyugatra és délre ellenséges árkokat foglaltak el. A Haudromont-majortól délre fekvő kőbánya ismét a németeké. A Caillotte-erdőben az ellenség az egész napon át hiába támadta állásait. A franciák nagyon súlyos véres veszteségeiken felül 80 embert vesztekett folyókban; 14 gépfegyvert zsákmányoltunk. St. Souplet mellett és a Herbebois fölött egy-egy ellenséges kőfedelű légi harcban lelőttek. Az orosz harcztéren a harzi tevékenység a doberdói szá-

kaszon, Flitschnél és a Ploeknél élénkebb volt, mint az utóbbi napokban. Az ellenségnek ismételt támadási kísérleteit Pentelsteinnél visszautasítottuk. A Sugana-völgytől északra csapataink elfoglalták a Cima Cistát és egyes helyeken átkeltek a Maso-patakon s bevonultak Strigenbe (Strigono). A völgytől délre a Kempel-hegyen át előnyomult csoport nagy terepnehézség és az ellenség ellenállásának legyőzése után kelet és dél felé terjeszkedett ki. A Corno di Campoverdelle csapataink birtokában van. Olasz osztagokat, a melyek éljelt az Assa völgyön át Roana felé próbálkoztak előnyomulni, azonnal visszavetettünk. A Brand-völgyben (Vallarsa) csapataink birtokba vették Chiesát. A támadás területén utólag még tíz löveggel növekedett eddigi zsákmányunk. Egyik tengeri repülőrajunk bombákat dobott a latianai pályaudvarra és az ottani katonai teleprek. Huszonegyedikén délután tengeri repülőjarmúveink egy raja Bariban bőségesen és láthatóan jó eredményel bombázta a pályaudvart, a postapületeket, a kaszárnyákat, a várat, és világosan felismerhető volt, hogy a gazdagon felbőgzött város ünnepi örömeit alaposan megzavarta. Az útegek elhárító tüzelése teljesen hatástalan volt. Összes repülőjarmúveink sértetlenül tértek vissza.

Május 26. Az orosz harcztéren nincs új sajtó. A nyugati harcztéren a Maastól balra turkok kézi-pránatámadását a 804-es magaslattól nyugatra visszaverték. A Maas keleti partján a németek sikeresen folytatták támadásaikat. Állásaikat a kőbányától nyugatra kiszélesítették. A Thiaumont-zakadékat átletették és az ellenséget Douaumont-erdtől délre tovább vetették vissza. Ezekben a harcokban újabb 600 foglyot ejtettek és 12 géppuskát zsákmányoltak. Loivre vidékén. Reimstól északnyugatra a franciák eredménytelen gázátadást intéztek. Az orosz harcztéren a Sugana-szakaszon csapataink meghódították a Civaront (Burgentől délkeletre) és megmászták az Elfer-csúcsot (Cima Udicio). Az Asiagtól északra fekvő területen a grázi hadtest egyes részei új nagy sikereket vívtak ki. A Corno di Campoverdétől Meataig terjedő egész hegyhát birtokunkban van. A menekülő ellenség leghevesebb tüzéségi tűzünkben nagy véres veszteségeket szenvedett és 2500 fogoly, közte egy ezredes és számos törzstiszt maradt kezeink között, azokivül 4 löveget, 4 gépfegyvert, 800 kerekpárt és sok egyéb hadiszert zsákmányoltunk. Arsiertől északra az olaszokat előbb Barcarolától nyugatra fekvő állásaikból, azután csapataink hétórás harcban megtisztították tőlük a Monte Cimontól északra fekvő erdősegeket és megszállták a hegyhát csúcsát. A felső Posina-völgyben elfoglaltuk Bettalét. Szárazföldi repülőink bombákat dobáltak Peri, Schio, Thienno és Vicenza pályaudvaraira, tengerészeti repülőink pedig Grado belső kikötőjét és a repülőgépcarnokot bombázták. Éjjel egy ellenséges légihajó számos bombát dobott le Triestbe, de senki sem sérült meg és kár sem esett. Egyik buvárhajónk május 23-án reggel eredményesen vette tűz alá az Elba szigetét, Porto Ferraióban lévő kiváló fontosságú kőbányát. A tüzelést egy parti üteg eredménytelenül viszonozta. Ezt követően a buvárhajó elsüllyesztette a «Washington» nevű olasz gőzöst.

Május 27. Az orosz harcztéren nincs esemény. A nyugati harcztéren a La Bassée-csatornától északra egy német járőr Festhubertnél benyomult az ellenséges állásba, ott foglyokat ejtett és veszteség nélkül visszatért. Az Argonnekban élénk aknaharc volt, a melyben a németek az ellenség

árkait nagyobb szélességen szétrombolták. A franciák néhány foglyon kívül számos halottat és sebesültet vesztekett. A Maas baloldalán a franciák éjjeltől kezdve heves támadásokat intéztek Cumières ellen. Átmenetileg sikerült nekik a falu déli szegélyébe benyomulniok. Kiszorításuk közben a németek 53 embert elfogtak. A Maas jobboldalán a németek a Thiaumont-erdtől déli szegélyén egészen a magaslattokig előnyomultak. A franciáknak ez ellen megkísérelt támadásait tüzéségi tűzük csirájában elfojtotta. A Douaumont-erdtől délre újonnan elfoglalt állásaik ellen intézett támadás teljesen megüszült. Az erdtől délnyugatra és délre lefolyó harcokban május 22-ike óta foglyokban 48 tisztet és 1945 főnyi legénységet szállítottak be. Az olasz harcztéren az Arsiero-erdtől nyugatra tartó Casa Ratti páncélszázada, a Barcarolától közvetlenül délnyugatra lévő utelzáró erdők kezeink közt van. Mlaker Albin, a 14. számú utászászlóalj hadnagya, katonáival mindkét részről erre a pontra intézett heves tüzelés dacára behatolt az erdőbe, elfoirta az ellenség utzásait, a kik az erdtől felrobbantani akarták és így három sértetlen nehéz páncélos tarackot és két könnyű löveget zsákmányolt. Asiagtól északra csapataink birtokba kerítették a Monte Moschiecét. A Sugana-völgytől délre fekvő batárszéli hegyháton csapataink a Cima Maorára hatoltak elő. A támadás területén zsákmányolt lövegek száma 284-re emelkedett. A Monte Siefen és a Krnen visszavertük az ellenség támadásait. A délkeleti harcztéren olaszok Ferasnál, Albániában megkísérelték, hogy a Vojusa északi partján lévő községekben sarcoljanak, de járőreink elűzték őket.

Május 28. Az orosz harcztéren nincs esemény. A nyugati harcztéren német felderítő osztagok éjjel az arczonalon több pontján behatoltak az ellenséges vonalakra. A Champagneban mintegy száz francia foglyot szállítottak be. A Maastól nyugatra az ellenség megtámadta a Mort Homme délnyugati lejtőjén és Cumières falu közelében lévő német állásokat. Mindenütt nagy veszteségeivel visszaverték. A folyótól keletre heves tüzéségi harc volt. Az olasz harcztéren csapataink birtokba vették a Cornolo páncélerődöt Arsiertől nyugatra, valamint az Asiago körüli megerősített szakaszon a Val d'Assa állandó völgyelzáró erdőtmenyt (a Monte Interrottólól délnyugatra). A délkeleti harcztéren a Vojusa alsó folyásánál olasz járőrökkel csatározás folyik. A helyzet változatlan.

Május 29. Az orosz harcztéren nagyobb orosz haderő az utóbbi napokban megkísérelte, hogy futó-árkokkal és árkaszűrművekkel megközelítse besszarábiai arczonaltunkat. Útegeink és aknavetőink tüze az ellenség munkáját megüszította. A nyugati harcztéren ellenséges monitorokat, a melyek a tengerparthoz közeledtek, a németek tüzéségi tüze elűzték. A Furnes melletti repülőterre német repülőik sikeresen dobta bombákat. A Maas mindkét partján a tüzéségi harc nem csökkenő hevességgel tovább folyik. A franciáknak Cumières falu ellen intézett két gyengébb támadását könnyűszerrel visszaverték. Az olasz harcztéren az Asiago körüli megerősített területen csapataink Roanánál átkeltek az Assa-völgyön, Canovánál visszavetették az ellenséget és a déli és keleti völgyoldalon kiterjeszkedtek. Más csapataink a Monte Interrotto erdeinek legyőzése után az Asiagtól északra fekvő magaslatokat birtokba vették. Odább északra a Monte Zebio, Monte Zingarella és a Corno di Campo Bianco kezeink között van. A Felső-Posina-völgyben az olaszokat szívós harc után elűzték Bettalétől délre és nyugatra fekvő állásaikból.

Május 30. Az orosz harcztéren élénk tüzéségi harcok folynak; különösen a besszarábiai arczonalon és Volhnyában. Egyébként nincs nevezetesebb esemény. A nyugati harcztéren a labasseei csatona és Arras közti arczonalon élénk tüzelés folyt. Lens és külvárosai is újabb tűz alatt állottak. Souchez környéke és Tahurettől délkeletre gyenge ellenséges előretörések megüszültek. A 804. számú magaslattól egészen a Maasig terjedő szakaszig fokozott harzi tevékenység volt. A Bois de Corbeauxtól és a Cumières-erdtől délre német csapatok egész kiterjedésükben elfoglalták a francia állásokat a Mort Homme déli csúcsa és Cumières falu között. Sebesülten foglyokban 85 tisztet, köztük több törzstisztet és 1818 főnyi legénységet szállítottunk be. Cumières falu ellen intézett két ellentámadást visszavertünk. A Maastól keletre helyi előnyomulás által megjavítottuk a douaumonti erdőben újonnan elfoglalt harczonalat. A kölcsönös tüzelés itt időnként a legnagyobb heveséget érte el. Repülőink tegnap este Ostende előtt, megfigyelték szerint eredményesen megtámadták egy ellenséges torpedóuzorajt. Egy angol kétfedélű légi harcban St. Eloián lezuhant; a repülőgépet tüzéségi tűzünkkel megsemmisítettük. Az olasz harcztéren tegnap hatalunkba került a Punta Corbin páncélerőd. Arsiertől nyugatra csapataink kieroszakolták az

átelést a Posina patakon, s birtokukba kerítették a déli parton emelkedő magaslatokat. Az olaszoknak Bettalétől délre fekvő állásaik ellen irányuló négy heves támadását visszaverték. A balkáni harcztéren német és bolgár haderők abból a célból, hogy az entente-csapatok által nyilvánvalóan szándékolt meglepetések ellen biztosítsák magukat, megtámadták az ebben az összefüggésben fontos Struma menti Rupel-szorost. Főlényünk a gyenge görög őrségeket visszavonulásra kényszerítette, egyébként a görög felségjogok érintetlenek maradtak.

HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált haltak: Márkus és batizfalvi MÁRIÁSSY MENYHÉRT oszászai és királyi vadászszázados Roveretónál letalálást követően 34 éves korában. — Dr. SZEGEDI GÉZA, tartalékos 69. közös gyalogezred hadnagya, geológiai kutatásairól ismert nagyváradi reáliskolai tanár, Szerbiában harcolt és 1914 szeptember 20-ika óta nem adott életjelet magáról. Kerestették, de a legellenetesebb hírek érkeztek róla, hogy eltűnt, hogy hadifogságba jutott, hogy elesett. Most aztán hivatalos értesítés jött özvegy édesanyjához, hogy szeptember 23-án éjjel a Jagodina hegyesűcs tőlében roham közben elesett. — Az aszódi evangélikus Petőfi-főgimnázium tanári kara gyászapon jelenti, hogy kartsára, LUX SÁNDOR, tornatanár, a boszniai-hercegovinai 3. gyalogezred tartalékos hadnagya, századparancsnok, 28 éves korában. — PAVLIK JÁNOS, Pavlik Ferenc államrendőrségi főfelügyelő egyetlen fia, a 24. vadászászlóalj hadnagya Campolongo ostrománál. — Dr. PASTERER ENDRE ügyvéd, ügyéségi megbízott, a 77. gyalogezred zászlósa, az oroszországi harcztéren, 34 éves korában. — GNIMM REZSŐ, az eperjesi jogakadémia negyedéves hallgatója, a miskolci 17. tüzérezred egyévi önkéntese, az olasz harcztéren. — PRESS FERENC másodéves bölcsész-hallgató, az esztétikai gyűjtemény asszisztense, egyéves önkéntes, harcztéri szolgálatának teljesítése közben szerzett betegsége következtében 20 éves korában, a milijnei kórházban. — DÉR BÉLA, a 88. gyalogezred egyéves önkéntes-szakaszvezetője, 20 éves korában, a zugna-tortai diadalban. — HEIMANN ELEMÉR egyéves önkéntes tizedes a doberdói fensíkon. — KMELY LAJOS tizedes pilótavezető, a Görz felett vívott légi csatában.

LOHR MÁRIA
(KRONFUZ)
A főváros első és legrégibb calipkésített, vegyészett és keletkezett gyári intézete.
Fiókok: II. Fő-27, IV. Ekl-16, Kecskeméti-14, V. Harmad-4, VI. Terc-kör-39, Arány-16, VIII. László-12.
GYÁR ÉS FÜZLET: VIII., Baross-u. 85.
Telefon: József 2-37.

RENDÉSNÉL SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

GOLYVA

hazikuránk ingyenes ismertetőjét

azonnal megrendeli. Ezen füzetet mindenki ingyen és bérmentve megkapja. Irjon érte, csak javára fog szolgálni és háziorvosa bizonyára szívesen fogja egy házi kurához beleegyezését adni.

„Vilmos császár” gyógyszerár expedíciója, Budapest, VI., 233. oszt.

Női Felső Kereskedelmi Iskola
POZSONYBAN.
Eretilégi vizsgálat. Állásköv. Internátus. Eretilést kívánatra küld az igazgatólag.

Alapítva 1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa**
ruhafestés, vegyíztisztítás, gallértisztítás.
A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN.
Gyász esetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkívül.

Darumadár, ha elszállsz délfele Repülj árva kis hajlékom felé...

Nagyoroszországban szenvedő magyar hadifoglyoknak gyönyörű éneke, mely megrázóan hűen tükrözi vissza hazavágyó lelküknek minden sóhaját. Gramofonra megjelent, éneklő Király Ernő, Berkes zenekarának kísérettel, a lemez másik oldala szintén csodaszép, ára — 4 korona. Kapható a kottája is zongorára, hegedűre és énekre, ára — 2 korona.

A világhírű «Mogyoróssy» hanglемеz újdonságok bármely beszélőgépre jök, darabja 4 kor.

Zokogva sir az őszi szél és Császárnéből (keringő). Kard és a róza és Messze mentél, nagyon messze. Mágnás Miksa. (Hopsza Sári) és (Cintányéros). Megjött a Sári és Tyll, de jó kedvem van. Ott, ahol a Dnyeszter vize zug és Majd a legutolsó éjszakán. Ágyu csőre táborlúz világit (Térkép) és Fülmegek az Uristenhez. Mikor az est mesélni kezd és Jaj Zsuzsikám (csárdás). Messze földön idegenbe és Puszkából a keresztlája. Atlítotték a jobbkaromat és Sárba taposom a fenyképedet. Nem tudak én soha elfeledni és Elmúlt a legszebb álom. Nem én lettem hűtlen hozzád és Te szőke gyerek. Honvédek a Kárpátokban és Hári János a muszka fronton. Sir az anya, háborúba viszik a gyermekét és Megpróbáltam nálad nélkül élni.

Gramofon csodásan erős tiszta hangú beszélőgép 45 K
Árjegyzéket az összes hangszerekről ingyen küld:
Mogyoróssy Gyula
kir. szab. hangszergyár
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

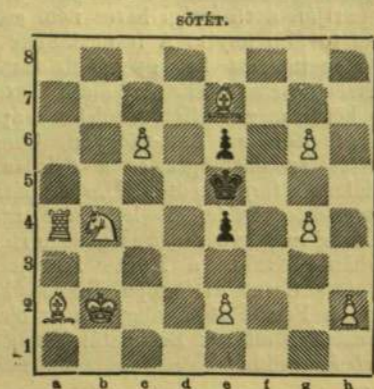
Elhunytak még a közelebbi napokban: Idős KAPPA PÁL, nyug. püspökségi főszámvivő 87 éves korában, Nagyvárádon. — BÁN SÁNDOR, ferencvárosi plébános, 72 éves korában, Budapest. — FISCHER COLBRIS LAJOS, nyug. altábornagy, 72 éves korában. — ENGELTHALER ÖDÖN, nyug. máv. felügyelő, 67 éves korában, Budapest. — MICULICU JÁNOS, pénzügyi tanácsos, 67 éves korában, Marosvásárhelyen. — Aroktói dr. Csöke JÓZSEF, a Hadik-Barkóczy-féle hitbizományi uradalmak központi igazgatója, 62 éves korában, Varannón. — RÁTH KÁROLY, 62 éves korában, Bécsben. — Jászárokszállási dr. MÓCZÁR GYULA, fővárosi fogorvos, Budapest. — Szentjánosi Szűts BÉLA, magánmérnök, 61 éves korában, Budapest. — Ifj. SCHIFFNER FERENCZ, a budapesti csavargözös-átélés hajózási r.-t. igazgatósági tagja, 44 éves korában, Budapest. — Veszkózi BULDAHÁZY BÉLA, a nyiregyházi általános hitelintézet tisztviselője, 38 éves korában, Hajdusámsonban. FISCHER MANÓ, székesfehérvári nagykereskedő, 60 éves korában. — KRISTÁLY BALÁZS, nyug. polgáriiskolai tanító, 58 éves korában, Székelykeresztúron. — Fogarasi dr. KÉPESY ÁRPÁD, nyug. miniszteri tanácsos, 55 éves korában, Budapest. — Dr. KOVÁTS ÁLADÁR, nyug. kereskedelmi miniszteri osztálytanácsos, 49 éves korában, Budapest. — KRÉKES GYULA, járásbírói telegkönyvvezető, Besztercén. — Keméndi báró SZALAY ALBERT, a budapesti kegyesrendi főgimnázium I. osztályának tanulója, 11 éves korában, Budapest.

térnek, hogy ily hosszabb vers közlésére nem vállalkozhatunk.

Hazatérés. Régi olajnyomatokra emlékeztető szentimentális jelenet, nincs író kezével írva.

SAKKJÁTÉK.

3007. számú feladvány M. Pniowertől Zürich.

Világos indul és a harmadik lépésre mottot ad.

3002. számú feladvány megfajtése Schlechter Károlytól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. b6-b7 — g4-g3 1. — — f6-f5
2. b7xa8v† stb. 2. Ve4×e6 stb.

3003. számú feladvány megfajtése Fritsch Károlytól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Fd1-e4 — b4xc3 1. — — Kd4×e5
2. Ve1-f4† stb. 2. Hc3-d4† stb.
1. — — b4xa3 1. — — Kd4-e5
2. Hc3-e2† stb. 2. Ve3† stb.
1. — — Hb7×d6
2. Hc3-e2† stb.

3004. számú feladvány megfajtése Spóner Andortól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. e4-e5 — g5-g4
2. Hc3-g4 — g4-g3
3. Kc4-e3 — g3×f2
4. Fe1-d2†

Helyesen lejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Hoffbauer Antal (Lipótvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

Szerkesztői üzenetek.

† Sziszifus második halála stb. A versek nem érdekesek: sem a gondolatuk nem elég mély, sem a kifejezésükben nincs erő.
Gorszky Olga. Mostanában oly szűkben vagyunk a

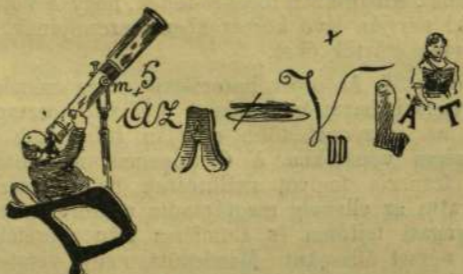
EGYVELEG.

* Az Egyesült-Államok tengerésze a világ legamerikaibb testülete. Az 52,561 emberből, a ki hadihajókon vagy parti szolgálatban van, 47,664 az Egyesült-Államokban, 1900 pedig a nagy köztársaság gyarmatainak született.

Alvás közben háborítatlannal megy végbe a szájüregben maradt ételmaradékok feloldása, amelyek a tápláló erejét képezik számtalan baktériumnak és ezek ellen leginkább a szájat, mint előcsarnokát az emberi testnek, védeni kell. A szájnak és a fogaknak rendszeres ápolása által távol tartjuk magunktól a diphteritis, tífus, tuberkulózis, cholera stb. bacillusait. A száj tisztántartásához, a fogak ápolásához a közel 30 év óta legjobban ismert, orvosok és fogorvosok által sokszorosan kipróbált Sarg-féle Kalodont fogkrémet és szájvívet legjobban ajánljuk. Kalodontnak igen kellemes íze van, fertőtleníten hat és kapható gyógyszerárakban, droguériákban, parfümériákban és minden idevágó szaküzletben.

«Mágnás Miska» című operett összes legnépszerűbb dalai, Király Ernő által csodaszépen énekelve, Berkes Béla udvari orgányprímás zenekísérettel, Hanglemezen már megjelentek és kaphatók Wágner-Hangszer-Király-nál a világhírű Columbia hanglemez- és beszélgép gyár fraktárában. (Budapest, József-körút 15.) Dalszöveges lemezűsört kívánatra ingyen küld.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 18-ik számában megjelent képtalány megfajtése: Ha itt végzem kötelességemet, Csatlóba s a pohorla is megyek.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest. IV. Vármege-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatásu szer **étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség** ellen.

Étkezés közben véve, megóv a **gyomorterheléstől**. Egy üveg ára **3 kor. 20 fill.**

Kapható: **minden gyógyszárban** valamint **Rozsnyay Mátyás** Arad, Szabadság-tér 8.

Most jelent meg!

Köveskati Jenő versei

ÁRNYAK

Szalay Pál rajzaival

Ára 3 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvtárban

A magyar katona aranykönyve

WOINOVICH EMIL és kir. gyalogsági tábornok vezetésével szerkesztette **VELTZE ALAJOS** és kir. alezredes, a cs. és kir. hadilevelár osztályfőnöke. **REICH ÁRPÁD** m. kir. honvédtisztár-alezredes és **SEBŐK ZSIGMOND.**

Ára kötve 6 korona

Kapható minden könyvkereskedésben

XXXII-ik magyar királyi jótékonycélné államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célokra fog fordítatni. Főnyeremény 200,000 korona készpénzben. Továbbá: 1 főnyer. . . 30,000 K készp. 1 főnyer. . . 10,000 K készp. 1 . . . 20,000 . . . 1 . . . 5,000 . . . stb. összesen 14885 nyer. összesen 475,000 K készpénz. Huzás visszavonhatatlanul 1916 június 15-én. Egy sorsjegy ára 4 kor. Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a m. kir. lottó- és jótékonycélné igazgatóságtól Budapest (Vámpalota) portomentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohányüzletben és váltóüzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld. A m. kir. Lottó- és jótékonycélné igazgatóság.

Bécsi eredeti blouzek és pengolya modellek

igen elegánsak, havonta új változatokban kaphatók Krausz Miksáné, Bpest, VII., Elemér-u. 5. III. em. Levelezőlap hívásra mintákat bemutat.

BADEN WIEN mellett.

EGÉSZ ÉVI FÜRDŐIDÉNY. 32,000 fűrdővendég! Városi szálloda «Herzoghof» elsőrangú ház, valamint más kiváló szálloda és penzió. «Pereg-rini-forrás». Ivókurák és kénes iszapburkolások.

MARDOCHEUS

Berczellyné Gajary Böske. Ára 1 korona 50 fillér.

Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Az elhízás

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

ÚJ KÖNYVI!

Magyar katonatisztek hőstetteit örökíti meg

A MI HŐSEINK

Tisztjeink hőstettei a világháborúban

WOINOVICH EMIL és kir. gyalogsági tábornok vezetésével szerkesztette **VELTZE ALAJOS** és kir. alezredes, a cs. és kir. hadilevelár osztályfőnöke. **Köremkódtek: REICH ÁRPÁD** m. kir. honvédtisztár-alezredes és **BENEDEK MARCELL**

Ára kötve 6 korona

Kapható minden könyvkereskedésben

PARÁD gyógyfürdő!

Évad június 1-től szeptember végéig.

Károlyi Mihály gróf tulajdona, Hevesmegyében, vastimos fürdővel és hidegvízgyógyintézettel, évről-évre kénes savanyvíz, természetes arzén és vastartalmú vizek. Kiváló jó hatása **ideg-, vér-, gyomor- és méhbetegségeknél** ismeretes, Tiszta, enyhé hegyi levegő, sport, kirándulások. Modern kényelemmel berendezett szállodákban 173 szoba áll a vendégek befogadására. Kétféle étkezés mérsékelt árak mellett. A fővárd június hó 21-től augusztus 31-ig tart. Fürdőkabinok és folyosók gőzfűtéssel vannak ellátva. Az egész fürdőtelep és a lakások villanyvilágítással vannak ellátva. Kényelmes autómobil-közelekedés. — Prospektussal és bármilyen felvilágosítással készségesen szolgálunk a **fürdőigazgatóság**. Az elő- és utóévadban a lakások 50%-kal olcsóbbak az állandó vendégeknek.

Kultura és Tudomány

minden kötete a modern gondolkodás kiváló terméke.

1. Széchenyi eszmévilága. I. Gaal J. és B. Beöthy Zoltán, Prohászka Ottokár, Kenessey Béla, gróf Vay Gáborné, gróf Andrássy Gyula tanulmányai. Kötve K 1.60
2. A szikratávíró. A. Slaby tanárak a német császár előtt tartott felolvasásai után átdolgozta Kreuzer Géza mérnök. Kötve K 1.20
- 3-4. A természettudomány fejlődésének története. Két kötet. Irta Wilhelm Bölsche, ford. Schöpfim Aladár. Kötve K 2.40
5. Kant-Breviarium. Kant világnézetét és életfelfogását. A művelt ember számára, Kant irataiból összeállította dr. Gross Félix, ford. dr. Polgár Gyula. Kötve K 1.60
6. Az emberiség jövője. Irta Heinrich Lohzky, fordította Schöpfim Aladár. Kötve K 1.20
7. A vagyon tudománya. Irta I. A. Hobson, fordította dr. Sidi Zoltán. Kötve K 2.—
8. A szociológia vázlata. Irta G. Palante, ford. dr. Mikos Lajos. Kötve K 1.60
9. A tömegek lélektana. Irta Le Bon, ford. Balla Antal. Kötve K 2.—
10. Rodin beszélgetései a művészetéről. Összeállította Paul Gsell, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
11. Henri Bergson filozófiája. Irta René Gillouin, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
12. Széchenyi eszmévilága. II. kötet. Apáthy István, Imre Sándor, Pauler Akos, Zsilinszky Mihály, Márki Sándor, Gaal Jenő tanulmányai. Kötve K 1.60
13. A francia irodalom főirányai. Irta G. L. Sirachey, angolból ford. Schöpfim Aladár. Kötve K 1.60
14. A világegyetem élete. Irta Svante Arrhenius, fordította Polgár Gyula. Kötve K 2.—
15. Az ember helye a természetben. Irta Lenhossék Mihály dr. Kötve K 1.60
16. Az élet értelme és értéke. Irta Rudolf von Eucken, ford. Schöpfim Aladár. Kötve K 2.—
17. A gondolatszabadság története. Irta J. B. Bury, ford. Balog Gábor. Kötve K 2.—

Megrendelhetők: LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) R.-T.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Érdekes ujdonság!

legyőzhetetlen ország

Irta: Dödy Ára 2 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénnytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvtárban

Két kiváló író legújabb munkája!

Bűbajosok

Novellák Irta Kosztolányi Dezső Ára 3 K 50 f

Tavaszi játék

Regény Irta Lakatos László Ára 3 K 50 f

A Franklin-Társulat kiadása

Kaphatók minden könyvkereskedésben

Most megjelent
érdekes újdonság:

A sárga kérdés

Emberföldrajzi és
politikai tanulmány

Írta: **SEBŐK IMRE** dr.

Ára 1 korona 50 fillér

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDIZSÁR

VÉRFOLOTOK

Énekszó a fürgetegben

1914—1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvtárban

AKIK SZERETIK
GYERMEKEIKET,
FIZESSENEK ELŐ

SEBŐK ZSIGMOND
és BENEDEK ELEK

JÓ PAJTÁS

képes gyermeklapjára.

- A JÓ PAJTÁS érdekes, mert elbeszéléseit, regényeit, meséit, verseit a legjobb magyar írók írják a gyermekek számára.
- A JÓ PAJTÁS tartalma gazdag, mert minden számában megvan minden, amit a gyermek olvasni szeret.
- A JÓ PAJTÁS szép, mert képeit jeles magyar művészek rajzolják.
- A JÓ PAJTÁS minden héten megjelenik, mindig új, egyre kedvesebb tartalommal.
- A JÓ PAJTÁS minden karácsonyra gazdag tartalmú és díszes kiállítású almanachal lép meg olvasóit.
- A JÓ PAJTÁS rejtvényeinek megfejtői értékes könyvjutalmakat nyerhetnek a soroláson.
- A JÓ PAJTÁS olcsó, mert előfizetési ára negyedévre csak 2 korona 50 fillér.

Előfizetéseket elfogadják minden könyvkereskedésben

Mutatószámot ingyen küld mindenki, aki kér:
JÓ PAJTÁS kiadóhivatala
Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

Ruttkai Ruttkay Vilmos
új könyve:

A VILÁGHÁBORÚ

Olaszország, a Balkán
és Ausztria-Magyarország.

A szerző ebben a könyvben komoly tanulmányok alapján a monarchiának Olaszországhoz és a Balkán államaihoz való viszonyát fejtegeti, végül pedig rámutat arra a fontos szerepre, mely a monarchiára vár.

Rendkívül sok tanulságot meríthetünk ezen érdekes könyvből, mely a magyar háborús irodalom egyik legértelmesebb terméke. ::

Franklin-Társulat kiadása. Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél
Budapest, VI., Andrásy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete:

„A vadászeb“

czímű egyedüli magyar nyelvű eb-
tenyésztési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 12 K, félévre 6 K, negyedéve 3 K.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

A SZÍV

a címre

AAGE MADELUNG

egyik legszebb elbeszélésének. Megjelent a Magyar Könyvtárban.

Ára 60 fillér.

Mindenütt kapható!

A Magyar Könyvtár

kaszetta kiadása.

Ambrus, Heltai, Kaffka, Kóbor, Krúdy, Lakatos,
Molnár, Sebők, Szini, Szöllösi

64e elbeszélést tartalmazza 10 kötetben,

külön-külön kötetben, színes borítékkal.

A tíz kötet egy kaszettában ára 6 K.

MAGYAR KÖNYVTÁR A FRONTRA!

Tíz füzet, tartalmaz 64 kitűnő elbeszélést.

Ára tábori csomagolással együtt 3 K.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikket tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjuság számára külön fenntartott kisrepülőgépeket tartalmaz. * gép (modell) rovata. *

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld

Budapest, I. ker., Rerek-utca 46. sz.

24. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JUNIUS 11.

Szerkesztési iroda: IV. Vármezeje-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona
Félévre — 10 korona
Negyedévre — 5 korona

Világkrónikával
egy számonként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott vitellőj is csatolandó.

MUNICIÓS OSZLOP.

AZ OLASZ HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.